

SÈRIE 3**OPCIÓ A****1. [Cròniques de la veritat oculta, Pere Calders]**

L'alumne/a hauria d'explicar que els personatges del recull són plans, insubstancials i inconsistents des del punt de vista psicològic, i davant dels fets que trenquen les normes de la raó opten entre acceptar els productes de la imaginació i la irracionalitat o mantenir els codis convencionals als quals estan acostumats i integrar el fet trasbalsador d'una manera que arriba a perdre el seu valor fantàstic, la qual cosa succeeix en la majoria dels contes (1 punt).

A l'hora d'explicar dues característiques més dels personatges, l'alumne/a podria fer referència, entre d'altres qüestions, a alguna de les següents: situació inicial d'estabilitat i seguretat; apatia vital; pràctica absència de descripcions físiques i propers a la caricatura; característiques del nom dels personatges, que sovint desconexem per la voluntat de Calders de despersonalitzar-los i fer-los representatius d'estereotips, o poden ser noms distants o estrangers (Depa Carel·li, Micklas...) o amagar jocs de paraules (Marc Noblesa, Elias Caramar...); la incapacitat sovintejada de rebel·lar-se contra unes normes que no els permeten de viure segons la seva voluntat...

S'atorgaran 0'75 punts per cada característica ben explicada i 0,5 punts si s'aporten dos exemples pertinents (0,25 punts per cada exemple). Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

2. [Antígona, Salvador Espriu]

L'alumne/a pot explicar que el monòleg del Lúcid Conseller (com farà amb l'Altíssim a Primera història d'Esther): a) exposa la seva interpretació de la tragèdia, ens avança el destí dels personatges i hi formula la seva idea de la condició humana (1 punt); b) a diferència dels tres actes anteriors, té un to irònic, distanciat, escèptic, però també en alguns moments líric i reflexiu (0,5 punts); c) interpel·la el públic, amb la qual cosa aconsegueix d'incorporar-lo en la ficció teatral amb l'objectiu de somoure'n les consciències i fer més evident encara la seva concepció del teatre com a mitjà de difusió d'idees (0,5 punts).

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 2 punts.

3. [Antologia poètica de Josep Carner]

Els tres punts assignats al comentari de contingut es poden atorgar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes (a raó d'1 punt per cadascun), és a dir:

a) Si exposa de manera raonada el context històric del franquisme i la fidelitat del poeta a la llengua i al país a partir de les imatges del poema;

b) Si assenyala el tema de la vellesa i del pas del temps que no canvia, però, els principis de fidelitat a una idea.

c) Si fa una anàlisi acurada dels aspectes formals del poema (les figures retòriques com ara metàfores i símbols). Es valorarà especialment si l'alumne identifica que es tracta d'un sonet i n'analitza correctament els aspectes mètrics.

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut de la resposta.

OPCIÓ B**1. [Antologia poètica de Bartomeu Rosselló-Pòrcel]**

L'alumne/a ha de comentar a grans trets les principals característiques d'ambdós llibres fent al·lusió, en cada casa, a un exemple concret extret de l'antologia de referència. En aquest sentit, de Nou poemes pot comentar que: a) és l'obra d'aprenentatge de l'autor; b) que s'hi veu l'esforç per adquirir un domini del llenguatge poètic i d'aprofundir en la recerca de formes estilístiques d'origen divers; c) que una part important del poema se centra a reflexionar sobre l'ofici poètic, com és propi dels corrents derivats de la tradició simbolista; d) que s'hi troben influències clares de la poesia intel·lectualista dels anys vint i trenta (C. Riba, Guillén) i de l'Escola Mallorquina, sobretot en el tractament dels motius paisatgístics, etc. (1,25 punts). De Quadern de sonets pot comentar que: a) aplega onze composicions de 14 versos cadascuna, però d'estructura i rima generalment singulars en relació amb els sonets que marca la prescriptiva tradicional; b) s'hi observa l'intent de renovar el llenguatge poètic sense perdre el domini de les formes tradicionals; c) hi mescla motius, formes i temes de procedència diversa, com el barroc, l'Escola Mallorquina o els corrents hereus dels simbolisme i de les avantguardes; d) que la majoria dels sonets se centren a captar la imatge d'un objecte (natural o artificial) i de fixar-la i transcendir-la poèticament per mitjà de la subjectivitat del jo líric, etc. (1,25 punts). En cada cas, caldrà que l'alumne/a il·lustri algun dels seus comentaris amb algun exemple (0,5 punt).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

2. [Mar i cel, Àngel Guimerà]

L'alumne/a ha d'explicar que Joanot és un renegat que s'ha passat al bàndol dels pirates després d'haver assassinat la seva dona (1 punt). És un personatge que viu sempre perseguit per un sentiment de culpabilitat i, tot i que acaba ajudant els cristians, sempre arrossegà el seu passat (1 punt).

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 2 punts.

3. [Jardí vora el mar, Mercè Rodoreda]

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir:

- a) Si explica que el jardiner —narrador observador, testimoni o voyeur— està llegint el diari d'Eugeni que la Mariona havia trobat en un calaix de l'habitació de la senyoreta Maragda, temps després que Eugeni s'ofegues o se suïcidés al mar. Encara que el jardiner—narrador ja sabia sobretot per altres personatges una part de la història d'Eugeni i de les circumstàncies que, previsiblement, l'havien empès a morir, el diari aporta el punt de vista subjectiu del protagonista de la història d'amor, que arriba al lector de la novel·la tanmateix filtrat per la veu del jardiner. (1 punt)
- b) Si situa la importància de l'element vegetal en la vida d'Eugeni i relaciona el jardí amb la infantesa, mite principal de la novel·la. Es valorarà també si

analitza el valor simbòlic de l'aigua en la relació entre Eugeni i Rosamaria i sobretot en el desenllaç de la història. (1 punt)

- c) Si subratlla els vincles entre la relació amorosa d'Eugeni i Rosamaria i la del jardiner i la seva jove esposa, Cecília, caracteritzades per la innocència i la tendresa. En aquest sentit, es valorarà si, a tenor de la darrera frase del fragment, comenta que la relació entre l'Eugeni i Rosamaria comença a fracassar arran de la primera trobada eròtica, que representa el pas de la infantesa a l'edat adulta, el moment en què les convencions socials s'imposen als sentiments (la voluntat de Rosamaria d'ascendir socialment), fet pel qual Rosamaria triarà casar-se amb Francesc, que és de família adinerada. (1 punt)

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut de la resposta.

SÈRIE 4**OPCIÓ A****1. [Antologia poètica de Josep Carner]**

L'alumne/a haurà de comentar, d'una banda, les característiques definitòries de l'etapa noucentista de Carner (recuperació de temes clàssics, harmonia formal, ironia, les escenes quotidianes...) (1 punt) i les que comencen a definir-se a partir d'El cor quiet (depuració expressiva, nostàlgia, preocupació per la transcendència, l'afirmació de país, atenció a la realitat...), les quals marquen l'evolució cap a les formes pròpies del postsimbolisme (1 punt). També es valorarà que l'alumne/a il·lustri els comentaris amb exemples extrets de l'antologia (1 punt).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

2. [Cròniques de la veritat oculta, de Pere Calders]

L'alumne/a ha d'explicar que els personatges del recull sovint viuen en una situació inicial de tedi, de conformitat, de placidesa absoluta o de felicitat excessiva generades per un món en el qual manen les normes de la lògica convencional, un ordre racional que es veurà qüestionat per algun fet trasbalsador, que pot ser de molt diverses menes (1 punt). S'atorgarà 1 punt més si l'exemple del conte que es demana s'explica de forma correcta.

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 2 punts.

3. [Mar i cel, Àngel Guimerà]

Els tres punts assignats al comentari de contingut es poden atorgar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes (a raó d'1 punt per cadascun d'ells), és a dir:

a) Si explica els aspectes argumentals bàsics per tal d'entendre els fets esdevinguts fins al moment del monòleg. Hauria d'incloure en la seva explicació les referències a l'intent de Blanca de matar Saïd (acte I, escena XIX) o al possible destí de la noia quan desembarquin a Alger.

b) Si mostra el trasbals del personatge tal com es fa palès en el fragment: Saïd deixa de ser el pirata ferotge per convertir-se en un home commogut per una cristiana, fins al punt que no sap si prefereix arribar al destí o continuar navegant.

c) Si analitza alguns aspectes del llenguatge emprat per Guimerà: el decasíl·lab blanc, les acotacions, les antítesis, l'adjectivació, les preguntes retòriques, les exclamacions, etc.

Si l'alumne/a desenvolupa de manera correcta i coherent alguna qüestió no explicitada estrictament en els enunciats, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que aquest es comptarà dins els 3 punts assignats al contingut de la resposta.

OPCIÓ B**1. [Antígona, Salvador Espriu]**

L'alumne/a ha d'explicar els principals esdeveniments de cadascun del tres actes en què es divideix la tragèdia i posar-los en relació amb la trama general de la peça. El primer transcorre dins del palau; serveix per presentar els personatges; exposa el motiu principal del conflicte (la lluita entre els germans Etèocles i Polinices), i acara les posicions contraposades: la d'Antígona, que intenta evitar la guerra infructuosament, i la del Conseller Creont, que atia la baralla incendiant l'ànim d'Etèocles, que acabarà amb la mort dels dos germans (1 punt). El segon transcorre de nit al voltant de la ciutat de Tebes a l'indret on jeu insepult el cos de Polinices; exposa les raons d'Antígona, decidida a sepultar el cos del seu germà, enfront de les de l'endeví Tirèsies, el qual la prevé de contravenir la llei tanmateix injusta i contrària a la tradició que ha dictat Creont, ara rei de la ciutat, i que prohibeix retre els rituals funeraris a Polinices; i avança el sacrifici d'Antígona (i Eumolp), que es lliura voluntàriament als guardes després de desoïr els consells del cec (1 punt). El tercer retorna l'escenari a l'interior del palau reial, presenta el govern de Creont i les raons de l'exercici del poder, i dona veu a Antígona que, presentada a l'autoritat pels guardes, defensa la seva actitud contrària a la llei dels homes com un sacrifici personal i voluntari en bé de la pau, la concòrdia i el perdó (1 punt).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

2. [Antologia poètica de Bartomeu Rosselló-Pòrcel]

L'alumne ha de remarcar alguns dels principals significats de la imatge del foc, que sobretot en el darrer llibre, *Imitació del foc*, pren dimensió de símbol, com ara purificació, llum, vida, regeneració, canvi perpetu (un concepte heraclitià), immaterialitat, misteri. Es valorarà especialment si l'alumne/a el relaciona amb la capacitat creadora de la paraula poètica. També pot relacionar-lo amb imatges antagòniques, com ara fosc, ombra o cendra, amb les quals forma sovint una unió de contraris. (1,25 punts). Cada exemple que comentis de manera raonada i coherent serà valorat amb 0,25 punts (fins a un màxim de 0,75 punts).

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 2 punts.

3. [Jardí vora el mar, de Mercè Rodoreda]

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir:

- a) Si situa el fragment al nus de la novel·la, després d'un llarg diàleg entre el narrador-jardiner i els pares de l'Eugeni, Paulina i Andreu, que ha permès conèixer la infantesa i la joventut d'aquest personatge, que encara no ha fet la seva irrupció tràgica en la novel·la de forma clara, i de Rosamaria. (1 punt)
- b) Si explica que hi ha un narrador observador (testimoni o "voyeur"), un home ja gran que explica al lector les històries que conformen la trama de la novel·la (en aquest cas, els primers indicis del triangle amorós Rosamaria-

Francesc–Eugeni) i que coneix parcialment sigui per l'observació directa dels esdeveniments (en els quals participa només com a observador com en aquest fragment) sigui pel relat que en fan altres personatges-confidents, com els pares d'Eugeni o el servi de la casa. Es valorarà si l'alumne/a és capaç de relacionar aquesta tècnica narrativa amb l'objectivisme (o fins i tot, amb el behaviorisme), de descriure'n les característiques (i els referents: Hemingway) i/o els punts de trobada amb les tècniques cinematogràfiques, i també de cercar-ne exemples en el text: «Amb el jardí fosc [...] què deien», un fragment en el qual el jardiner–narrador observa l'escena de lluny, amb un focus parcial com si fos al cinema mut, i la descriu tal com la percep, atenent doncs al comportament extern del personatges i prescindint de qualsevol forma d'omnisciència, com fa al llarg de la novel·la. (1 punt)

- c) Si comenta que ja des del primer capítol de la novel·la l'autora ha posat indicis sobre el secret que amaguen alguns personatges (la Rosamaria, sobretot), però que no és fins a aquest capítol (el més llarg) quan apareix de forma clara el triangle amorós Eugeni–Rosamaria–Francesc, i que l'Eugeni de la història dels vells és el gendre del senyor Bellom. Es valorarà especialment si l'alumne/a és capaç d'explicar que les característiques de la tècnica narrativa utilitzada per Rodoreda fan que els secrets dels personatges que es van desvetllant de mica en mica no s'aclareixin mai del tot, la qual cosa farà que hi hagi sempre zones d'ombra (1 punt).

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut de la resposta.